

Raadsinformatiebrief

Aan
Portefeuillehouder(s)
Zaaknummer
Datum

de leden van de gemeenteraad
wethouder G.J.M. Blom
1085582
21 mei 2024

Onderwerp

Voortgangsrapportage Energie- en Warmtetransitie

Inleiding

De uitvoering van het Energieprogramma en de Transitievisie Warmte is in volle gang. Ieder half jaar stellen we u op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten. De vorige raadsinformatiebrief heeft u op 11 september 2023 ontvangen.

Inhoud

Energiearmoede

Huishoudens met een grotere kans op energiearmoede worden geholpen met energiebesparing via de inzet van een energiekusdienst. Op basis van het energielabel en de WOZ-waarde worden zowel huurders als woningeigenaren hiervoor benaderd. Zij krijgen vervolgens energie bespaartips en worden direct geholpen met een aantal kleine energiebesparende maatregelen. Denk hierbij aan het plaatsen van tochtstrips, radiatorfolie of een besparende douchekop. Deze maatregelen worden direct kosteloos toegepast.

Na een eerste pilot bij ruim 160 woningen in het eerste kwartaal van 2023 hebben we in november vorig jaar een overeenkomst gesloten met Energiebox om ruim 1850 huishoudens te helpen met deze vorm van energiebesparing. In totaal zijn nu ruim 350 huishoudens geholpen bij het nemen van kleine maatregelen om energie te besparen. Bij deze huishoudens zijn ruim 1500 energiebesparende maatregelen getroffen. Goed voor een jaarlijkse besparing van ongeveer 115.000 kg CO₂ in totaal en een gemiddelde geschatte besparing op de energierekening van ongeveer 250 euro per jaar per huishouden.

Meerjarige isolatie aanpak: Moerdijk Isoleert!

Vanaf deze zomer gaan we koopwoningen met meer kans op energiearmoede ook ondersteunen bij het isoleren van hun woning. Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma krijgen we hiervoor tot en met 2028 middelen van het Rijk.

Betere woningisolatie bespaart energie en geld en draagt bij aan meer comfort. Daarnaast is goede isolatie nodig om de woning later van het aardgas af te halen. Dit is ook in lijn met onze Transitievisie Warmte. De eerste tranche van ruim €1.000.000 hebben we inmiddels van het Rijk ontvangen. Hiermee moeten we vóór 2027 ten minste 582 koopwoningen uit de doelgroep hebben geholpen bij het nemen van ten minste één isolatiemaatregel.

Met deze middelen kunnen we vanaf de zomer eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen (energielabel D, E, F en G of vergelijkbaar) die meer kans hebben op energiearmoede een aantrekkelijke isolatiesubsidie aanbieden. Naast de subsidie ondersteunen we de doelgroep

ook met informatie over financieringsmogelijkheden en advies over isolatiemaatregelen. Dit doen we samen met de vrijwillige energiecoaches van Energiek Moerdijk.

Uw raad wordt 30 mei gevraagd het subsidieplafond hiervoor vast te stellen. De subsidieregeling wordt naar verwachting in juni ter besluitvorming aan het college aangeboden. Op dat moment zal u over de volledige aanpak worden geïnformeerd.

Afronding Energie A16

In 2023 is het project Energie A16 definitief afgerond in de Stuurgroep van 13 november. Besloten is om de Stuurgroep op te heffen nu nagenoeg alle windmolens zijn gerealiseerd. De 2 overgebleven nog te realiseren windmolens (Breda-regio) pakt de provincie in samenwerking met Breda op. Ook over de besteding van de opbrengsten uit de windmolens zijn door de gemeente afspraken gemaakt met Stichting Energietransitie Moerdijk (STEM). Hierover bent u vorig jaar reeds geïnformeerd.

De afrondende bijeenkomst van het project 'Slimme Stappen' heeft op 16 november 2023 plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst met ruim 150 aanwezigen uit de hele regio is de bewonersreis, om inwoners te helpen de huizen te verduurzamen, gepresenteerd. En zijn de geleerde lessen gedeeld. Het eindrapport Slimme Stappen, met daarin ook de (juridische) obstakels waar we tegenaan liepen is overhandigd door de Stuurgroep Energie A16 aan de voorzitter van het Nationaal Klimaatplatform, Kees Vendrik.

Wijkuitvoeringsplan Windkernen A16

Om de opbrengst van de windmolens goed en eerlijk te kunnen besteden is het noodzakelijk een gedragen wijkuitvoeringsplan op te stellen. Op 18 januari 2024 is een bewonersavond georganiseerd voor de inwoners uit de windkernen A16 (Langeweg, Moerdijk, Zevenbergschen Hoek). De inwoners zijn geïnformeerd over de afronding van het project Energie A16 en de manier waarop opbrengsten uit de windmolens besteed kunnen gaan worden. Ook is de oproep gedaan aan de inwoners mee te denken bij het opstellen van het wijkuitvoeringsplan voor hun kern.

In overleg met de gebiedstafels is vervolgens een proces uitgewerkt om te komen tot een wijkuitvoeringsplan. Dit proces is inmiddels gestart voor de drie windkernen. De eerste bijeenkomsten van de projectgroep, bestaande uit inwoners, gebiedstafels, woningcorporatie, gemeente, STEM, Energiek Moerdijk, hebben plaatsgevonden. Voor de zomer wordt een technische quick scan afgerond. Hiermee wordt inzicht verkregen in de mogelijke (collectieve) warmteoplossing voor de verschillende kernen. Komende maanden wordt door de projectgroep ook verder gewerkt aan het participatieproces om ook de andere inwoners van de kernen te betrekken. En gaan we aan de slag met een eerste project om de eerste opbrengsten van de windmolens al daadwerkelijk bij de inwoners te laten landen.

Buurtaanpak energiebesparing Willemstad en Klundert

Het traject met Buurkracht om in de historische centra van Willemstad en Klundert tot een collectieve actie op het gebied van energiebesparing te komen is gestopt. Buurkracht had van de gemeente een opdracht gekregen om in de historische centra buurtteams te vormen en deze te begeleiden bij het organiseren van een collectieve inkoopactie die bijdraagt aan het verduurzamen van woningen. Helaas is het Buurkracht niet gelukt om in beide kernen een buurtteam te vormen. Buurkracht was in Willemstad begonnen: naast de een brief zijn er vorig jaar nog twee avonden in Willemstad georganiseerd om leden voor het buurtteam werven. Helaas is het Buurkracht ook daarmee niet gelukt een buurtteam te vormen. In Klundert leverde een oproep en een gesprek met

de stadstafel ook niet voldoende aanleiding om het traject door te zetten. Er is daarom besloten om de samenwerking met Buurkracht te stoppen. De woningeigenaren in de vesting Willemstad hebben hierover recentelijk een brief ontvangen.

Wat mogelijk aan dit resultaat heeft bijgedragen is dat er meerdere wisselingen van buurtbegeleiders bij Buurkracht geweest. Hierdoor was het moeilijk voor Buurkracht als externe organisatie om lokaal verbinding te krijgen. Daarnaast zijn er binnen de gebieden veel verschillende woningen. Hierdoor verschillen ook de behoeftes, wat het gezamenlijk organiseren van een actie lastiger maakt. Tot slot waren de centra als selectie mogelijk te klein. Hoe groter de groep, hoe groter de kans om voldoende karteekers te vinden voor een buurtteam en hoe meer deelnemers (en mogelijk ook hoe groter het voordeel) voor een actie.

Als gemeente blijven we gemeentebreed jaarlijks inkoopacties voor alle woningeigenaren in de gemeente organiseren. Bijvoorbeeld voor isolatiemaatregelen of (hybride) warmtepompen.

Regionale Energiestrategie 2.0

De regio West-Brabant zet zich via de Regionale Energiestrategie (RES) in voor duurzame, betaalbare en veilige energie voor iedereen. In West-Brabant wordt gewerkt aan andere manieren om onze huizen te verwarmen, elektriciteit op te wekken en te zorgen dat onze bedrijven voldoende energie hebben. Dat vraagt om een nieuwe balans tussen vraag en aanbod van energie. Er moeten nu ook keuzes gemaakt worden, anders loopt het systeem vast. En dit zijn soms moeilijke keuzes, want niet alles kan én niet alles kan tegelijk.

In de winter van 2024/2025 ligt de RES 2.0 ter besluitvorming voor in uw raad. Hierin worden voorstellen gedaan over de energietransitie in West-Brabant en wat waar een plek gaat krijgen in de regio. Dit zijn voorstellen die ervoor zorgen dat inwoners en bedrijven de overstap naar duurzame energie zo goed mogelijk kunnen maken. De RES 2.0 gaat impact hebben op iedereen in West-Brabant.

Voor de zomer vindt de eerstvolgende informatiebijeenkomst over de RES 2.0 plaats. U ontvangt hiervoor op korte termijn een uitnodiging. Tijdens deze bijeenkomst wordt ingegaan op de bouwstenen van RES 2.0. En wordt u geïnformeerd over de uitdagingen rondom netcongestie, verduurzaming van warmte om huizen mee te verwarmen en hoe we alle energie-infrastructuur een plek kunnen geven in ons landschap. Daarnaast is er ook aandacht voor de gesprekken die we de komende maanden gaan voeren met inwoners en stakeholders.

Klimaatburgemeesters

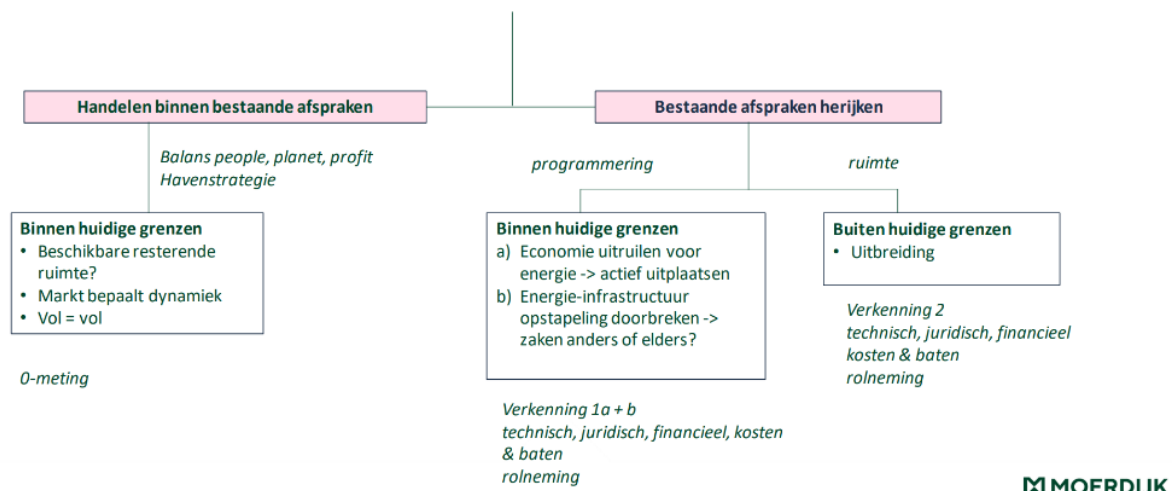
In onze gemeente hebben we al enkele jaren zogenaamde klimaatburgemeesters. De klimaatburgemeester is een landelijk initiatief waarvoor inwoners zichzelf kunnen aanmelden. De klimaatburgemeesters zetten zich in voor een beter klimaat in de omgeving waar zij wonen, en inspireren anderen om bewuster te leven, minder CO₂ uit te stoten of meer energie te besparen.

Voor 2024 hebben zich 5 klimaatburgemeesters in Moerdijk hebben zichzelf aangemeld. De klimaatburgemeesters in Moerdijk hebben zich verenigd en worden hierbij ondersteund en gefaciliteerd door de gemeente. De klimaatburgemeesters organiseren door het jaar heen diverse activiteiten voor en met andere inwoners op het gebied van duurzaamheid. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door het organiseren van een kledingruilbeurs of door te laten zien hoe je duurzamer kan leven of het organiseren van een opruimactie voor zwerfafval. Ook hebben zij een belangrijke rol in de organisatie van de klimaatweek begin november.

Grote projecten energie-infrastructuur

Zoals u weet is gemeente Moerdijk in beeld voor diverse grote energie-infrastructurele ontwikkelingen. Aan de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk wordt de integraliteit tussen deze en andere ruimte-intensieve projecten in het gebied en leefbaarheid en brede welvaart geadresseerd. Hierover bent u tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 5 oktober en per RIB van 10 oktober 2023 uitgebreid geïnformeerd. Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van de 0-meting en de verkenning fase 1a en b zoals die in oktober in de presentatie zijn toegelicht (zie afbeelding hieronder). Naar verwachting wordt in de periode mei tot en met september 2024 ook verkenning fase 2 uitgevoerd. Via de Klankbordgroep Omgevingswet wordt uw raad tussentijds geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot de Ontwerptafel.

Resultaat inventarisatie II

MOERDIJK

In de individuele projecten die reeds door het Rijk zijn opgestart worden ook steeds nieuwe stappen gezet. Daarvan benoemen we er hier een aantal:

- Binnen project Aanlanding Wind op Zee Nederwiek 3 wordt toegewerkt naar het opleveren van een Milieu Effect Rapportage (MER) en een Integrale Effect Analyse (IEA), waarna de minister in december 2024 een Voorkeursalternatief (VKA) wil vaststellen voor het kabeltracé en de converterlocatie.
Bij dit project worden ook middelen beschikbaar gesteld voor gebiedsinvesteringen, ter compensatie van de impact die een aanlanding heeft op de omgeving. De eerste tranche van €50 mln is toegewezen aan de regio waar de converter zal komen. Samen met gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Oosterhout wordt daarvoor een zogenaamd Regioplan gebiedsinvesteringen gemaakt, waarin de middelen worden verdeeld en toegewezen aan concrete investeringsplannen. Uiterlijk 30 juni 2024 moet door ons college een bestuursovereenkomst getekend zijn tussen de partijen en uiterlijk Q1 2026 moet bekend zijn aan welke projecten het geld toebedeeld wordt.
- In project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is een concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD) ter inzage gelegd. Dit project richt zich op het omzetten van een bestaande aardgastransportleiding in de buisleidingenstraat naar een waterstoftransportleiding.

De impact op onze gemeente is daarmee beperkt. Wij hebben op 13 december 2023 een zienswijze ingediend op dit concept. Deze zienswijze is bijgesloten bij deze RIB.

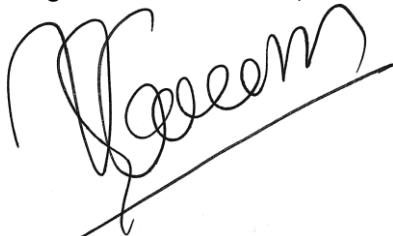
- In programma VAWOZ 2031-2040 (Verkenning Aanlandingen Wind Op Zee) is eveneens een c-NRD ter inzage gelegd. Dit project verkent de kansen voor maximaal drie aanlandingen wind op zee in onze regio, in de periode tussen 2031 en 2040. De potentiële impact hiervan is fors. Wij hebben op 4 april 2024 een zienswijze ingediend op dit concept. Deze zienswijze is bijgesloten bij deze RIB.
- De formele procedure van het project voor het nieuwe hoogspanningsstation is van start gegaan met de ter inzagelegging van het zogenaamde Voornemen & Participatieplan (V&P). Dit project heeft vanuit EZK en TenneT de werknaam POM380-150-20KV gekregen. Dit V&P heeft tot en met 25 april 2024 ter inzage gelegen. Wij hebben op 24 april een inspraakreactie ingediend. Deze is bijgesloten bij deze RIB.
- Op 21 maart 2024 hebben het ministerie van EZK en TenneT een nieuwe informatieavond georganiseerd in hotel De Borgh. Directe aanleiding was de ter inzagelegging van het V&P voor het nieuwe hoogspanningsstation en de ter inzagelegging van de c-NRD voor programma VAWOZ 2031-2040. Tijdens de avond waren ook andere Rijksprojecten en warmtenetbeheerder Ennatuurlijk aanwezig om informatie te verstrekken over de plannen die zij in gemeente Moerdijk hebben. De avond is door circa 50 personen bezocht, waarbij de indruk is dat dit grotendeels vertegenwoordigers van professionele stakeholders uit het gebied waren en slechts een enkele particulier.
- Rijkswaterstaat is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor de kruising van het Hollandsch Diep door project Delta Rhine Corridor en aanlandingen Wind op Zee. Gebleken is namelijk dat de bestaande buisleidingentunnel onvoldoende capaciteit heeft voor alle beoogde additionele kabels en leidingen in de diverse projecten. Resultaten van dit onderzoek worden later dit jaar verwacht.

Bijlagen

- Zienswijze Moerdijk op c-NRD Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
- Zienswijze Moerdijk op c-NRD VAWOZ 2031-2040
- Inspraakreactie Moerdijk op VP POM380-150-20kV

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,
de gemeentesecretaris,

ir. J.C. Slagboom

de burgemeester,

A.J. Moerkerke